

**PROTOKOL OD KJOTO KON KONVENCI JATA
ZA KLI MATSKI PROMENI**

Voved

Koga vo 1992 godi na vladi te ja usvoija Ramkovnata konvencija na Obedi neti te naci i za klimatski promeni, tie soznaa deka taa mo`e da bide lansirana rampa za posilna akcija vo idni nata. So vospostavuvawe tekoven proces na preispituvawe, na diskusija i na razmenvawe na informacii, Konvencijata ovozmo`uva prifa}awe dopolnitelni obvrski kako reakcija na promenite vo nau~nite soznanija i vo politiki~kata volja.

Prvata revizija na soodvetnite obvrski na razvieni te zemji be}e izvr}ena, spored barawata od Prvata sesija na Konferencijata na Stranite (COP-1), odr`ana vo Berlin, vo 1995 godi na. Stranite odlu~ija deka obvrskata na razvieni te zemji, koja ima za cel, do 2000 godi na, da gi vrati nivnite emisii na ni voata od 1990 godi na ne e dovolna, za ostvaruvawe na dolgoro~nata cel na Konvencijata da go spre~i "opasnoto antropogeno [predizvikano od ~ovekot] vlijani e vrz klimatski ot sistem".

Ministrite i drugite visoki pretstavnici reagiraa preku usvojuvawe na "Berlinski ot mandat" i so lansirawe nov krug razgovori za zgolemuvawe na obvrskite na razvieni te zemji. Isto taka, be}e formirana ad hoc grupa za Berlinski ot mandat (AGBM) za da go podgotvi nacrt-dogovorot. Po osumsesii, taa go dostavi tekstot do COP-3 za zavr}ni pregovori.

Okolu 10 000 delegati, nabquduva~i i novinari, zedoa u~estvo vo ovoj nastan na visoko nivo, ~ij}to doma}in vo dekemvri 1997 godina be}e Kjoto, Japonija. Konferencijata rezultira}e so ednoglasna odluka (1/CP.3) za usvojuvawe na Protokol, spored koj, industrijalizirani te zemji, do periodot 2008-2012 godina, }e gi namalat nivnite kombiniрани emisii na stakleni~ki gasovi za najmal ku 5% vo sporedba so ni voata od 1990 godina. Ovaa pravno-obvrzuva~ka obvraska vetuva deka }e napravi istoriski presvrt vo nagoren trend na emisii te }to zapo~naa vo ovie dr`avi pred okolu 150 godi ni.

Protokol ot od Kjoto be}e otvoren za potpi}uvawe na 16 mart 1998 godina. Toj }e stapi vo sila 90 dena otkako }e bide ratifikuvan od najmal ku 55 Strani na Konvencijata, vku~uvaj}i gi i razvieni te zemji so u~estvo od najmal ku 55% vo vkupnite emisii na jaglerod dvooksid od ovaa industrijalizirana grupa vo 1990 godina. Vo me|uvreme, strani te na Konvencijata za klimatski promeni }e prodol`at da gi sproveduvaat svoi te obvrski spored Konvencijata i }e se podgotvuvaat za idnata implementacija na Protokol ot.

Sodr`ina

^Ilenovite na Protokol ot od Kjoto kon Ramkovnata konvencija na Obedi neti te naci i za klimatski promeni nemaat naslovi; indikativni te tematski naslovi { to sleduvaat imaat cel samo da mu pomognat na ~itatel ot i ne se del od of icijalni ot tekst koj zapo~nuva na strani ca 3.

Preambula

1. Def i ni ci i
 2. Pol i ti ki i merki
 3. Obvrski za kvanti tati vno utvrdeni ograni ~uvawa i namal uvawa na emi si i
 4. Zaedni ~ko i spol nuvawe na obvrski te
 5. Metodol o{ ki pra{ awa
 6. Prenesuvawe i dodel uvawe na edini ci za namal uvawe na emi si jata (zaedni ~ka i mplementaci ja)
 7. Prosl eduvawe na i nf ormaci i
 8. Revi zi ja na i nf ormaci i te
 9. Revi zi ja na Protokol ot
 10. Prodol o` uvawe so napredokot vo sproveduvaweto na postojni te obvrski
 11. Fi nansi ski mehani zmi
 12. Mehani zam za ~i st razvoj
 13. Konf erencijata na Strani te vo ul oga na sostanok na Strani te na Protokol ot
 14. Sekretari jat
 15. Pomo{ ni tela
 16. Mul ti lateral en konsul tati ven proces
 17. Trgovija so emi si i
 18. Nepri dr` uvawe
 19. Re{ avawe na sporovi
 20. Amandmani
 21. Usvojuvawe i i zmeni na aneksi
 22. Pravo na glas
 23. Depozi tar
 24. Potpi { uvawe i rati fi kaci ja, pri f a} awe, odobruvawe i li pri stapuvawe
 25. Stapuvawe vo si la
 26. Rezervi
 27. Povl ekuvawe
 28. Avtenti ~ni tekstovi
- Aneks A: Stakleni ~ki gasovi i kategori i na sektori /izvori
Aneks B: Obvrski za kvantitativno utvrdenoto ograni ~uvawe i namal uvawe na emi si i za sekoja Strana

Tabelata i trite odluki na COP { to sleduvaat ne se del od Protokol ot od Kjoto, no vku~eni se ovde zatoa { to davaat i nf ormaci ja relevantna za usvojuvaweto na Protokol ot i za negovata i mplementaci ja.

Odluka 1/CP.3: Usvojuvawe na Protokol ot od Kjoto kon Ramkovnata konvencija za kl i matski promeni na Obedi neti te naci i

Odluka 2/CP.3: Metodol o{ ki pra{ awa povrzani so Protokol ot od Kjoto

Odluka 3/CP.3: I mplementaci ja na ~l enot 4, stavovi 8 i 9 od Konvencijata

Tabela: Vkupni te emi si i na jaglerod dvooksi dot na Strani te od Aneks I, vo 1990 godi na, za cel i te na ~l enot 25 od Protokol ot od Kjoto

PROTOKOL OD KJOTO KON RAMKOVNATA KONVENCIJA ZA KLIMATSKI PROMENI NA OBEDI NETI TE NACII

Strani te na ovoj Protokol,

Kako Strani na Ramkovnata konvencija za klimatski promeni na Obediti neti te naci i (vo ponatamo{ ni ot tekst "Konvencijata"):

Vo streme`ot kon krajnata cel na Konvencijata, onakva kakva { to e formulirana vo nejzini ot ~len 2;

Povikuvaj}i se na odredbite na Konvencijata,

Vodeni od ~lenot 3 na Konvencijata;

Soglasno Berlinski ot mandat usvoen so odlukata 1/CP.1 na Konferencijata na ^lenkite na Konvencijata na nejzino prvo zasedanie,

Se dogovorija za sledново:

^LEN 1

Za celite na ovoj Protokol }e va`at definicijate sodr`ani vo ~len 1 od Konvencijata. Ponatamu:

1. "Konferencija na Stranite" zna~i Konferencija na Stranite na Konvencijata.
2. "Konvencija" zna~i, Ramkovna konvencija na Obediti neti te naci i za klimatski promeni, usvoena vo Wujork na 9 maj 1992 god.
3. "Me|uvladina komisi ja za klimatski promeni" zna~i, Me|uvladina komisi ja za klimatski promeni osnovana vo 1988 godina, od strana na Svetskata meteorolo{ ka organizacija i od Programata na Obediti neti te naci i za `ivotna sredi na.
4. "Montrealski protokol" zna~i, Montrealski protokol za supstancii { to ja osi roma{ uvaat ozonskata obvivka, usvoen vo Montreal na 16 septemvri 1987 godina, so ponatamo{ ni usoglasuvawa i izmeni.
5. "Prisutni Strani so pravo na glas" zna~i, Stranite koi se prisutni i davaat potvrdeni li negativen glas.
6. "Strana" zna~i, Strana na Protokolot, osven dokolku kontekstot ne uka`uva poi naku.
7. "Strana vku~ena vo Aneksot I" zna~i, Strana vku~ena vo Aneksot I kon Konvencijata, koj mo`e da bide izmenet, ili Strana koja{ to dostavila i zvestuvawe soglasno ~len 4, stav 2(e) na Konvencijata.

^LEN 2

1. Sekoja Strana vku~ena vo Aneksot I, za i spolnuvawe na svoite obvrski za kvantitativno utvrdenoto ograni~uvawe i namaluvawe na emisijate soglasno ~len 3, so cel da go pottikne odr`livi ot razvoj, dol`na e:

- a) da sproveduva i/ili unapreduva politiki i merki soglasno svoite nacionalni okolnosti, kako { to se:
 - (i) zgolemuvawe na energetska efikasnost vo relevantnite sektori na nacionalnata ekonomija;
 - (ii) za{tita i pro{iruvawe na apsorberite i rezervoarite na stakleni~kite gasovi koi ne se regulirani so Montrealski ot protokol, zemaj}i gi predvid

ni vni te obvrski spored relevantni te me|unarnodni dogovori vo oblata na
`i votnata sredi na; unapreduvawe na praktika na odr`li vo upravuvawe so
{ umi te, po{ umuvawe i povtorno po{ umuvawe;

- (iii) pottiknuvawe na odr`li vi te oblici na zemjodelstvoto, zemaj}i gi predvid aspekti te na kl i matski te promeni ;
- (iv) istra`uvawe i pottiknuvawe na razvojot i zgol emeno upotrebuvawe na novi i obnovlivi oblici na energija, na tehnologii za vrzuvawe na jaglerod dvooksid i na napredni i inovaci ski tehnologii bezbedni za `i votnata sredi na;
- (v) progresivno namaluvawe ili postapno odstranuvawe na pazarnite nedostatoci, na fiskalnite pottiknuvawa, na izzemawata od pla}awe danoci i carinski dava~ki i na subvenci i te na site sektori koi vr{ at emisija na stakl eni ~ki gasovi, koi{ to rabotat sprotivno na celite na Konvencijata i so primenata na pazarni instrumenti ;
- (vi) pottiknuvawe na soodvetni ref ormi vo relevantni te sektori naso~eni kon promovirawe na politiki i merki koi gi ograni ~uvaat ili gi namaluvaat emisi i te na stakl eni ~ki te gasovi { to ne se regul irani so Montreal ski ot protokol ;
- (vii) merki za ograni ~uvawe i/ili namaluvawe na emisi i te na stakl eni ~ki gasovi vo sektorot za transport, { to ne se regul irani so Montreal ski ot protokol ;
- (viii) ograni ~uvawe i/ili namaluvawe na emisi i te na metan preku negovoto obnovuvawe i povtorna upotreba vo oblata na upravuvaweto so otpadot, kako i vo proizvodstvoto, transportot i di stri buci jata na energijata;

b) da sorabotuva so drugi Strani, so cel, da ja zgol emat individualnata i kombiniranata efektivnost na nivni te politiki i merki usvoeni spored ovoj ~len, soglasno ~len 4, stav 2(e)(i), od Konvencijata. Za taa cel, ovie Strani }e prezemat ~ekori da gi podelat nivni te iskustva i da razmenat informaci i za takvi te politiki i merki, vku~uvaj}i i razvivaj}i na~ini za podobruvawe na nivnata sporedlivost, transparentnost i efektivnost. Konferencijata na Strani te, koja{ to slu`i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija, ili podocna, koga }e bide mo`no, }e gi razgleda na~ini te za da se ovozmo`i vakvata sorabotka, zemaj}i gi predvid si te relevantni informaci i.

2. Strani te vku~eni vo Aneksot I, }e se stremat kon ograni ~uvawe ili kon namaluvawe na emisi i te na stakl eni ~ki te gasovi od vozdu{ ni ot soobra}aj i od morski te skladi{ ta na goriva { to ne se regul irani so Montreal ski ot protokol, rabotej}i preku Me|unarnodnata organizacija za civilno vozduhoplovstvo i Me|unarnodnata pomorska organi zacija.

3. Strani te vku~eni vo Aneksot I, }e se stremat da gi sprovedat pol i ti ki te i merki te, spored ovoj ~len, na na~in koj{ to }e gi svede negativni te ef ek ti na mi ni mum, vku~uvaj}i gi i negati vni te ef ek ti od kl i matski te promeni, ef ek ti te vrz me|unarnodnata trgovija i soci jal ni te vl i jani ja, vl i jani jata vrz `i votnata sredi na i ekonomski te vl i jani ja vrz drugi te Strani, osobeno vrz Strani te koi{ to se zemji vo razvoj i posebno vrz oni e { to se identi fikuvani vo ~len 4, vo stavovite 8 i 9 od Konvencijata, zemaj}i go predvid ~len 3 od Konvencijata. Konferencijata na Strani te, koja slu`i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol, mo`e da prezeme natamo{ na akcija, soglasno uslovi te, za da go pottikne sproveduvaweto na odredbi te od ovoj stav.

4. Konferencijata na Strani te, koja slu`i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol, dokolku odlu~i deka bi bilo korisno da koordinira koja bilo od

politiki i merkite od gorenavedeni ot stav 1(a), zemaj}i gi predvid razli~nite nacionalni uslovi i potencialnite efekti, }e razgl eda na~ini i sredstva za da ja razraboti koordi naci jata na vakvi te pol i ti ki i merki.

^LEN 3

1. Stranite vkl u~eni vo Aneksot I, dol `ni se, posebno ili zaedno, da obezbedat ni vni te zbirni antropogeni ekvi valentni emisi i na jaglerod dvooksi d na stakleni ~ki te gasovi navedeni vo Aneksot A, da ne gi nadmi nat koli ~estvata { to im se dodeleni, presmetani soglasno ni vni te obvrski za kvantitati vno utvrdenoto ograni ~uvawe i namaluvawe na emisi i te zacrtani vo Aneksot B, i soglasno odredbite na ovoj ~len, so cel vkupni te emisi i na takvi te gasovi da se namalat najmal ku za 5 procenti pod ni voata vo 1990 godi na.

2. Do 2005 godi na, sekoja Strana vkl u~ena vo Aneksot I, mora da napravi vi dl i v napredok vo i spol nuvaweto na svoi te obvrski spored ovoj Protokol.

3. Za i spol nuvawe na obvrski te spored ovoj ~len, na sekoja Strana vkl u~ena vo Aneksot I, }e se koristat neto-promeni te vo emisi i te na stakleni ~ki gasovi, spored izvori, i odstranuvaweto spored apsorbenti kako rezultat na promeni te vo na~inot na upotrebuvaweto na zemji { teto predizvikano direktno od ~ovekot i aktivnostite vo oblasta na { umarstvoto ograni ~eni na po{ umuvawe, povtorno po{ umuvawe i obes{ umuvawe od 1990 godi na, mereni kako promeni vo rezervi te na jaglerod { to mo `e da bidat potvrdeni vo sekoj peri od na obvraska. Za emisi i te na stakleni ~ki te gasovi spored izvori, i za odstranuvawata, spored apsorbenti te povrzani so ovie aktivnosti, }e se izvestuva na transparenten i potvrdl iv na~in i tie }e se razgl eduvaat soglasno ~lenovi te 7 i 8.

4. Pred Prvata sesija na Konf erencijata na Stranite, koja slu `i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, sekoja Strana vkl u~ena vo Aneksot I, dol `na e da dostavi i nformaci i za razgl eduvawe od strana na Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe, so cel, da se utvrdi nejzi noto ni vo na rezervi na jaglerod vo 1990 godi na i da se ovozmo `i vr{ ewe procenka na promeni te na rezervi te na jaglerod vo sledni te godini. Konf erencijata na Stranite, koja slu `i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija ili podocna, koga }e bi de real no mo `no, }e odlu~i za modal iteti te, pravilata i upatstvata za na~ini te i vi dovi te na dopol nitel ni aktivnosti, predizvikani od ~ovekot, povrzani so promeni te vo emisi i te na stakleni ~ki te gasovi spored izvorite i so odstranuvawata spored apsorbenti te vo zemjodelski te po~vi, na promena vo upotreba na zemji { teto i vo kategori i te vo { umarstvoto, koi }e bidat dodadeni na, ili odzemeni od, koli ~estvata dodeleni na Stranite vkl u~eni vo Aneksot I, zemaj}i gi predvid nesigurnosta, transparentnosta vo izvestuvaweto, potvrdenosta, metodolo{ kata rabota na Me|uvl adinata komisija za klimatski promeni, sovetot daden od Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe soglasno ~len 5 i odluki te na Konf erencijata na Stranite. Vakvata odluka }e se primenuva vo vtori ot i vo sledni te peri odi na obvraska, dokol ku takvi te aktivnosti se slu~ile po 1990 godi na.

5. Stranite, vkl u~eni vo Aneksot I, koi { to se vo proces na tranzicija kon pazarna ekonomija, ~ija{ to osnovna godina ili osnoven period se utvrdeni vrz osnova na odlukata na Konf erencijata na Stranite 9/CP.2 na nejzi nata Vtora sesija, }e ja koristat taa osnovna godina ili toj osnoven peri od za sproveduvawe na ni vni te obvrski spored ovoj ~len. Sekoja druga Strana, vkl u~ena vo Aneksot I, koja e vo proces na tranzicija kon pazarna ekonomija i koja s u{ te ne go dostavila svoeto

prvo nacionalno izvestuvawe, spored ~len 12 na Konvencijata, isto taka mo`e da ja izvesti Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, deka ima namera da koristi nekoja porane{ na osnovna godina ili osnoven period, razli~ni od 1990 godina za sproveduvawe na nejzinite obvrski, spored ovoj ~len. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, }e odlu~i okolu pri f a}aweto na takvoto izvestuvawe.

6. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, zemaj}i go prevedid ~len 4, stav 6 od Konvencijata, mo`e da dozvoli opredelen stepen na fleksibilnost za Stranite, vku~eni vo Aneksot I koi se vo proces na tranzicija kon pazarna ekonomija vo odnos na sproveduvaweto na nivnite obvrski, spored ovoj Protokol, a { to ne proizleguvaat od ovoj ~len.

7. Vo prvi ot period na obvrski za kvantitativno utvrdenoto ograni~uvawe i namaluvawe na emisii te od 2008 do 2012 godina, dodelenoto koli~estvo za sekoja Strana, vku~ena vo Aneksot I, }e bide ednakvo na procentot utvrden za nea vo Aneksot B, od nejzinite ekvivalentni antropogeni emisii na jaglerod dvooksi d vo vkupnite stakleni~ki gasovi vo 1990 godina, navedeni vo Aneksot A, ili vo osnovnata godina ili period opredel eni soglasno gorenavedeni ot stav 5, pomno`eni so 5. Onie Strani, vku~eni vo Aneksot I, za koi { to promenata na upotrebata na zemji { teto i { umarstvoto pretstavuvala neto-izvor na emisii na stakleni~ki gasovi vo 1990 godina, za potrebite na presmetuvawe na nivnite dodeleni koli~estva }e gi vku~at vo nivnata osnovna godina za emisii, 1990 godina, ili vo nivni ot osnoven period za emisii i zbirnite antropogeni ekvivalentni emisii na jaglerod dvooksi d, spored izvori, namal eni, za odstranuvawa, spored apsorbenti te, vo 1990 godina koi se rezultat od promenata na upotrebuwaweto na zemji { teto.

8. Sekoja Strana, vku~ena vo Aneksot I, za celite na presmetkite od gorenavedeni ot stav 7, mo`e da ja koristi 1995 godina kako svoja osnovna godina za fluorojaglevodorodite, perfluorojaglevodorodite i sulfurheksafluoridot.

9. Obvrskite na Stranite, vku~eni vo Aneksot I, za slednite periodi, }e bidat utvrdeni so amandmani na Aneksot B na ovoj Protokol koi }e bidat usvoeni soglasno odredbite na ~len 21, stav 7. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, }e po~ne so razgl eduvawe na takvite obvrski najmal ku sedum godini pred krajot na prvi ot period na obvrskata od gorenavedeni ot stav 1.

10. Edinici te na namaluvawe na emisii ili del ot od dodelenoto koli~estvo { to edna Strana: gi/go steknuva od druga Strana soglasno odredbite na ~len 6 ili 17, }e se dodade na dodelenoto koli~estvo na Stranata { to go steknal a.

11. Edinici te na namaluvawe na emisii ili del ot od dodelenoto koli~estvo { to edna Strana: gi/go prenesuva na druga Strana soglasno odredbite na ~len 6 ili 17, }e bide odzemeno od dodelenoto koli~estvo na Stranata { to go izvr{ila prenesuvaweto.

12. Potvrdeni te namaluvawa na emisii { to edna Strana gi steknuva od druga Strana soglasno odredbite na ~len 12, }e se dodadat na dodelenoto koli~estvo na Stranata { to go steknal a.

13. Ako emisii te na Stranata vku~ena vo Aneksot I, vo periodot na obvraska, se pomali od nejzino koli~estvo dodeleno spored ovoj ~len, po barawe na taa Strana, ova razlika }e se dodade na koli~estvoto dodeleno na taa Strana za slednite periodi na obvraska.

14. Sekoja Strana vku~ena vo Aneksot I, }e se stremi da gi sproveduva obvrskite od gorenavedeni ot stav 1, na na~in so koj { to }e gi svede na minimum

negativni te op{ testveni vlijanija, vlijanijata vrz ` i votnata sredi na i ekonomski te vlijanija vrz Stranite, koi se zemji vo razvoj, osobeno vrz oni e identifikuvani vo ~len 4, stav 8 i 9, od Konvencijata. Soglasno relevantni te odluki na Konferencijata na Stranite povrzani so sproveduvaweto na tie stavovi, Konferencijata na Stranite, koja slu` i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija, }e razgleda kakvi dejstva se neophodni za da se svedat na mi ni mum negativni te efekti vrz klimatskite promeni i/ili vlijanijata od merkite za reakcija vrz Stranite od ovie stavovi. Me|u pra{ awata { to treba da se razgledaat }e bidat, utvrduvawe na f i nansi raweto, na osi guruvaweto i na transf erot na tehnol ogijata.

^LEN 4

1. Za Stranite, vku~eni vo Aneksot I, { to postignale soglasnost za zaedni ~ko ispolnuvawe na svoje obvrski { to proizleguvaat od ~len 3, }e se smeta deka gi ispolnile tie obvrski, dokolku ni vni te vkupni kombini rani antropogeni ekvivalentni emisii na jaglerod dvooksi d vo zbirni te stakleni ~ki gasovi navedeni vo Aneksot A, ne gi nadmi nuvaat ni vni te dodeleni koli ~estva presmetani soglasno ni vni te obvrski za kvantitativno utvrdenoto ograni ~uvawe ili namaluvawe na emisii te predvideni vo Aneksot B, i soglasno odredbite na ~len 3. Relativni te ni voa na emisii, dodeleni na sekoja od Stranite na spogodbata, mora da se opredelat vo taa spogodba.

2. Stranite na sekoja takva spogodba }e go izvestat Sekretarijatot za uslovi te na spogodbata na denot na podnesuvaweto na nivni te instrumenti za ratifikacija, pri f a}awe ili odobruvawe na ovoj Protokol, ili pristapuvawe kon isti ot. Sekretarijatot, od druga strana, }e gi izvesti Stranite i potpisi ~ki te na Konvencijata za uslovi te na spogodbata.

3. Sekoja takva spogodba ostanuva na sila vo tekot na periodot na obvrskata utvrden vo ~len 3, stav 7.

4. Dokolku Stranite, { to nastapuvaat zaedni ~ki, go pravat toa vo ramki te na ili zaedno so organizacijata za regionalno ekonomsko integri rawe, sekoja promena vo sostavot na organizacijata po usvojuvaweto na ovoj Protokol nema da vlijae vrz postojni te obvrski { to proizleguvaat od ovoj Protokol. Sekoja promena vo sostavot na organizacijata }e se odnesuva samo za cel i te na oni e obvrski, spored ~len 3, { to se usvoeni po taa promena.

5. Dokolku strani te na takvata spogodba ne gi postignat nivni te vkupni kombini rani ni voa na namal uvawe na emisijata, sekoja strana na taa spogodba }e bi de odgovorna za sopstvenoto ni vo na emisija, utvrdeno vo spogodbata.

6. Dokolku strani te { to nastapuvaat zaedni ~ki, go pravat toa vo ramki te, na ili zaedno so, organizacijata za regionalno ekonomsko integri rawe, koja { to i samata e Strana na ovoj Protokol, sekoja dr`ava- ~lenka na taa organizacija za regionalno-ekonomsko integri rawe, poodelno i zaedno so organizacijata za regionalno-ekonomsko integri rawe, postapuvaj}i soglasno ~len 24, vo slu~aj na nepostignuvawe na vkupnoto kombini rano ni vo na namal uvawa na emisii, }e bi de odgovorna za sopstvenoto ni vo na emisii, soop{ teno soglasno ovoj ~len.

^LEN 5

1. Sekoja Strana, vku~ena vo Aneksot I, najdocna edna godi na pred po~etokot na prvi ot period na obvraska, }e vovede nacionalen sistem za presmetuvawe na

antropogeni te emisii, spored izvori i za odstranuvawe spored apsorbenti te, na si te stakleni ~ki gasovi, { to ne se regulirani so Montrealskiot protokol. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija }e donese odluka vo vraska so Upatstvata za takvi te nacionalni sistemi, koi }e gi vku-at metodologii te navedeni vo dolunavedeni ot stav 2.

2. Metodol ogii za presmetuvawe na antropogeni te emisii, spored izvori, i na odstranuvawe, spored apsorbenti te, na si te stakleni ~ki gasovi, { to ne se regulirani so Montrealskiot protokol, }e bidat onie { to }e gi pri fati Me|uvladinata komisija za klimatski promeni i dogovoreni od Konferencijata na Stranite na nejzinata Treta sesija. Onamu kade { to ne se koristat takvi metodologii, }e se izvr{ at soodvetni usoglasuvawa, spored metodologii te dogovoreni od Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, na nejzinata Prva sesija. Vrz osnova na rabotata, me|u drugite, na Me|uvladinata komisija za kl i matski promeni i vrz osnova na sovetot od Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe, Konf erencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, redovno }e gi preispitua i, spored uslovi te, }e gi revidi ra vakvi te metodologii i usoglasuvawa, zemaj}i gi potpolno predvid site relevantni odluki na Konf erencijata na Stranite. Site revizii na metodologii te ili na usoglasuvawata }e se koristat samo za celite na proverka na pridr` uvaweto kon obvrskite { to proizleguvaat od ~len 3, { to se odnesuvaat na peri odot na obvraska usvoen po taa revizija.

3. Potencijal ite za gl obal no zatopl uvawe koi se koristat za presmetuvawe na ekvi val entnosta na antropogeni te emisii na jagl erod dvooksi d, spored izvori, i na odstranuvawe spored apsorbenti te, na stakleni ~ki te gasovi navedeni vo Aneksot A, }e bidat onie { to }e gi pri fati Me|uvladinata komisija za kl i matski promeni i koi }e gi odobri Konf erencijata na Stranite na svojata Treta sesija. Vrz osnova na rabotata, me|u drugite, i na Me|uvladinata komisija za klimatski promeni i vrz osnova na sovetite na Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe, Konf erencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, redovno }e go preispitua i soglasno uslovi te }e go revidi ra potencijal ot za gl obal no zatopl uvawe, zemaj}i gi predvid potpolno si te relevantni odluki na Konf erencijata na Stranite. Sekoja revizija na potencijal ot za gl obal no zatopl uvawe }e se odnesuva samo na obvrskite { to proizleguvaat od ~len 3, vo odnos na peri odite na obvrski, koi se usvoeni po taa revizija.

^LEN 6

1. So cel da gi ispolni svoite obvrski { to proizleguvaat od ~len 3, edna Strana vku-ena vo Aneksot I, mo`e da prenese na, ili da stekne od, druga takva Strana, edinici na namaluvawe emisija kako rezultat na proekti naso~eni kon namaluvawe na antropogeni te emisii, spored izvori, ili kon zgolemuvawe na antropogeni te odstranuvawa, spored apsorbenti te, na stakleni ~ki te gasovi vo sekoj sektor od ekonomijata, dokol ku:

- a) sekoj takov proekt i ma odobrenie od vku~eni te Strani;
- b) sekoj takov proekt proizveduva namaluvawe na emisii te, spored izvori, ili zgolemuvawe na odstranuvawata, spored apsorbenti te, { to e dopolni telno na ona { to inaku bi se slu~ilo;

- v) taa ne steknuva edini ci na namaluvawe na emisii, dokolku istite ne se vo soglasnost so nejzini te obvrski, spored ~lenovi te 5 i 7; i
- g) steknuvaweto na edini ci na namaluvawe na emisijata e dopolnitelno na doma{ ni te dejstva za cel i te na i spolnuvaweto na obvrskite, spored ~len 3.

2. Konf erencijata na Stranite, koja slu` i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol mo` e, na svojata Prva sesija ili podocna, koga }e bide realno mo` no, podetalno da gi razraboti upatstvata za sproveduvawe na ovoj ~len, vkladuvaj}i gi i tie za verifikacija i izvestuvawe.

3. Stranata, vkladu-ena vo Aneksot I, mo` e da ovlasti pravni lica da zemat u-estvo na nejzina odgovornost, vo dejstvata koi vodat do sozdavawe, prenesuvawe ili steknuvawe na edini ci na namaluvawe na emisija, spored ovoj ~len.

4. Dokolku pra{ aweto povrzano so sproveduvaweto na barawata od ovoj ~len od Stranata, vkladu-ena vo Aneksot I, se i identifikuva soglasno relevantnite odredbi od ~len 8, prenesuvawata i steknuvawata na edini ci na namaluvawe na emisii te mo` e da prodol` at da se vr{ at i po identifikuvaweto na pra{ aweto, pod uslov, takvi emisii da ne sme at da se korisat od Stranata, za i spolnuvawe na nejzini te obvrski { to proizleguvaat od ~len 3, dodeka ne se re{ at site pra{ awa povrzani so po~ituvaweto.

^LEN 7

1. Sekoja Strana, vkladu-ena vo Aneksot I, }e gi vnese vo nejzini ot godi { en inventar na antropogeni emisii, spored izvorite, i na odstranuvawe, spored apsorbentite, na stakleni~kite gasovi { to ne se regulirani so Montrealski ot protokol, dostaven soglasno relevantnite odluki na Konf erencijata na Stranite, neophodnite dopolnitelni informacii { to }e bidat opredeleni soglasno dolunavedeni ot stav 4, za cel i te na potvrduvawe na prid` uvaweto kon ~len 3.

2. Sekoja Strana, vkladu-ena vo Aneksot I, vo svoeto nacionalno izvestuvawe dostaveno soglasno ~len 12, na ova Konvencija, }e gi vnese dopolnitelnite informacii, { to }e bidat opredeleni soglasno dolunavedeni ot stav 4, koi se neophodni za doka` uvawe na prid` uvaweto kon nejzinite obvrski spored ovoj Protokol.

3. Site Strani, vkladu-eni vo Aneksot I, dol` ni se edna{ godi { no da gi dostavuvaat informacii te { to se baraat, soglasno so gorenavedeni ot stav 1, po~nuvaj}i so prvi ot inventar { to se bara so Konvencijata za prvata godina na periodot na obvraska, po stapuvaweto na sila na ovoj Protokol za taa Strana. Sekoja takva Strana gi dostavuva informacii te { to se baraat so gorenavedeni ot stav 2, kako del od prvoto nacionalno izvestuvawe, { to se bara so Konvencijata, po stapuvaweto na sila na ovoj Protokol, za nea, i po usvojuvaweto na upatstvata soglasno dolunavedeni ot stav 4. ^estotata na ponatamo{ noto dostavuvawe na informacii { to gi bara ovoj ~len }e bide opredelena od Konf erencijata na Stranite koja slu` i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, zemaj}i gi predvid site rokovi za dostavuvawe na nacionalnite izvestuvawa { to }e gi opredeli Konf erencijata na Stranite.

4. Konf erencijata na Stranite, koja slu` i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija }e gi usvoi, a potoa periodi~no }e gi preispituva, upatstvata za podgotvuvawe na informacii te { to se baraat spored ovoj ~len, zemaj}i gi predvid upatstvata usvoeni od Konf erencijata na Stranite za podgotvuvawe na nacionalnite izvestuvawa od Stranite vkladu-eni vo Aneksot I.

Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, isto taka, pred prviot period na obvrška, }e donese odluka za modalitete za vodewe na smetkovodstvo za dodelenite kolikostva.

^LEN 8

1. Informaciete dostaveni, spored ~len 7, od sekoja Strana, vklucena vo Aneksot I, }e bidat razgleduvani od ekspertske recenzentske timovi soglasno relevantnite odluki na Konferencijata na Stranite i soglasno upatstvata usvoeni za ovaacel od Konferencijata na Stranite koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol soglasno dolunavedeni otstav 4. Informaciete dostaveni, spored ~len 7 stav 1, od sekoja Strana, vklucena vo Aneksot I, }e se razgleduvaat kako del od godi{noto sobirawe i zaveduvawe na inventarite na emisii i na dodelenikolikostva. Pokraj toa, informaciete dostaveni, spored ~len 7 stav 2, od sekoja Strana, vklucena vo Aneksot I, }e bidat razgledani kako del od razgleduvaweto na izvestuvawata.

2. Ekspertske recenzentske timovi }e gi koordinira Sekretarijatot, a }e bidat sostaveni od eksperti, izbrani od kandidatite nominirani od Stranite na Konvencijata, i, spored uslovi te, od Me|uvladi nite organizacii, soglasno upatstvata dadeni za ovaacel od Konferencijata na Stranite.

3. Procesot na razgleduvawe }e dade temelna i seopfatna tehnicka ocenka na site aspekti na sproveduvaweto na ovoj Protokol od Stranata. Ekspertske recenzentske timovi }e podgotvat izve{taj do Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, vo koj }e izvr{at ocenka na sproveduvaweto na obvrškite na Stranata i }e gi identifikuvaat eventualnite potencijalni problemi i faktori {to vlijaat na ispolnuvaweto na obvrškite. Sekretarijatot }e gi dostavi vakvite izve{tai do site Strani na Konvencijata. Sekretarijatot }e napravi spisok na pra{awata povrzani so sproveduvaweto poso~eno vo takvite izve{tai zaradi ponatamo{no razgleduvawe od Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol.

4. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija }e gi usvoi, a potoa periodino }e gi razgleduva, upatstvata za razgleduvawe na sproveduvaweto na ovoj Protokol od ekspertske recenzentske timovi, zemaj}i gi predvid relevantnite odluki na Konferencijata na Stranite.

5. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, so pomo{na Pomo{noto telo za sproveduvawe i, spored uslovi te, so pomo{na Pomo{noto telo za nau~no i tehnolo{ko sovetuvawe, }e gi razgleda:

- (a) Informaciete dostaveni od Stranite spored ~len 7, i izve{taite od ekspertske revizii na istite, izvr{eni spored ovoj ~len; i
- (b) Pra{awata, vo vrska so sproveduvaweto, navedeni od Sekretarijatot soglasno gorenavedeni otstav 3, postaveni od Stranite.

6. Po razgleduvaweto na informaciete od gorenavedeniot stav 5, Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite, na ovoj Protokol, }e donese odluki vo vrska so site pra{awa {to se potrebni za sproveduvawe na ovoj Protokol.

^LEN 9

1. Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, periodno }e go razgl eduva ovoj Protokol vo pogled na najdobrite dostapni nau~ni informacii i ocenki za klimatskite promeni i za nivnite vlijanja, kako i na relevantnite tehni~ki, op{ testveni i ekonomski informacii. Vakvite sogleduvawa }e se koordiniraat so relevantni sogleduvawa, soglasno Konvencijata, osobeno one { to se baraat so ~lenot 4, stav 2(g), i od ~len 7, stav 2(a) od Konvencijata. Vrzo osnova na ovi e sogleduvawa, Konferencijata na Stranite koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, }e prezema soodvetni dejstva.

2. Prvoto razgl eduvawe }e se izvr{ i na Vtorata sesija na Konferencijata na Stranite koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol. Natamo{ nite razgl eduvawa }e se vr{ at vo redovni intervali i navremeno.

^LEN 10

Site Strani, zemaj}i gi predvid nivnite zaedni~ki, no razli~ni odgovornosti i nivnite posebni nacionalni i regionalni prioriteti za razvoj, nivnite celi i okolnosti, ne voveduvaj}i novi obvrski za Stranite { to ne se vku~eni vo Aneksot I, no potvrduvaj}i gi nivnite postojni obvrski spored ~len 4 stav 1 od Konvencijata i prodol`uvaj}i da napreduvaat vo sproveduvaweto na tie obvrski so cel, da postignat odr`liv razvoj, zemaj}i go predvid ~len 4, stavovi te 3, 5 i 7 od Konvencijata, se obvrzuvaat:

- a) da formuliraat, kade { to e relevantno i vo mo`en obem, efektivni vo odnos na tro{ ocite: nacionalni i, kade { to e soodvetno, regionalni programi za podobruvawe na kvalitetot na faktori te na lokalnata emisija, na podatocite za aktivnostite i/ili na kvalitetot na modelite koi gi odrazuvaat op{ testveno-ekonomskite uslovi na sekoja Strana, za podgotvuvawe i za periodno a`urirawe na nacionalnite inventari na antropogenite emisii spored izvori i na odstranuvawata spored apsorberite, na site stakleni~ki gasovi, { to ne se regulirani so Montrealski ot protokol, koristej}i sporedli va metodologija { to }e bi de dogovorena od Konferencijata na Stranite i soglasno upatstvata za podgotvuvawe na nacionalnite izvestuvawa usvoeni od Konferencijata na Stranite;
- b) da formuliraat, sproveduvaat, objavuvaat i redovno a`uriraat nacionalni i, kade { to e soodvetno, regionalni programi koi sodr`at merki za ubla`uvawe na klimatskite promeni i merki za obezbeduvawe na soodvetno pri sposobuvawe kon klimatskite promeni:
 - (i) vakvite programi bi se odnesuvale, me|u drugoto, na sektorite za energetika, transport i industrija, kako i na zemjodelstvoto, na { umarstvoto i na upravuvaweto so otpadot. Ponatamu, tehnologijite za pri sposobuvawe i metodite za podobruvawe na prostornoto planirawe bi go podobri le pri sposobuvaweto kon klimatskite promeni; i
 - (ii) stranite, vku~eni vo Aneksot I, }e dostavuvaat informacii za aktivnostite, spored ovoj Protokol, vku~uvaj}i gi nacionalnite programi, soglasno so ~len 7; a drugite Strani }e nastojuvaat da gi vku~at vo nivnite nacionalni izvestuvawa, soglasno uslovi te, informacii te za programite koi sodr`at merki za koi{ to Stranata veruva deka pri donesuvaat vo borbata so klimatskite promeni i so nivnite negativni

efekti, vključno s go ublačitvijo na porastot na emisije na stakleni hiški gasovi i zgojemvaweto na apsorberite i odstranvawata sporedi ste, razvjaveto na kapacitete i merkte za pri sposobvawe;

- v) da sorabotvvaat vo promovjaveto na efektivni modalitete za razvjavawe, primena i { irewe na tehnologii povolni za `ivotnata sredina, i da gi prezemaat site mo`ni `ekori za promovjavawe, ovozmo`uvawe i finansirawe, soglasno uslovite, na transferot na, ili pristapot do takvite tehnologii, znaewa i iskustva, praktiki i procesi od znaewe za klimatskite promeni, osobeno vo dr`avite vo razvoj, vključno s go i formuliraveto na politiki i programi za efektivn transfer na tehnologii povolni za `ivotnata sredina, koi se vo dr`avna sopstvenost ili vo dr`avna nadle`nost i sozdavawe na povolni uslovi za privatni ot sektor, so cel da se promovira i zgolemi transferot na tehnologii povolni za `ivotnata sredina i pristapot do iste;
- g) da sorabotvvaat vo nau`noto i tehni`koto istra`uvawe i da promoviraat odr`uvawe i razvjavawe na sistemi za sistematsko nabvduvawe i razvjavawe na arhivi na podatoci, so cel, da se namalat nesi gurnosti te povrzani so klimatski ot sistem, so negativnite efekti od klimatskite promeni i so op{testveno-ekonomskite posledici od razli`nite strategii za reakcija i da promoviraat razvjavawe i jaknewe na sopstvenite kapacitete i sposobnosti za u`estvo vo me|unarodnite i me|uvladinite aktivnosti, programi i mre`i za istra`uvawe i za sistematsko nabvduvawe, zemaj}i go predvid`len 5, od Konvencijata.
- d) na me|unarodno ni vo, koristej}i gi postojnite tela kade { to e toa soodvetno, da sorabotvvaat vo, i da promoviraat, razvjavawe i sproveduvawe na programi za obrazovani e i obuka, vključno s jaknewe na nacionalnite kapacitete, osobeno na `ove`kite i insti tucionalnite kapacitete i razmena ili prerasporeduvawe na kadarot, so cel da se obu`at eksperti od ova oblast, osobeno vo dr`avite vo razvoj, a na nacionalno ni vo da razvvaat svest za klimatskite promeni i pristap na javnosta do informacii te za ni v. Treba da se izgradat soodvetni modalitete za sproveduvawe na ovie aktivnosti preku relevantnite tela na Konvencijata, zemaj}i go predvid`len 6, od Konvencijata;
- l) vo nivnite nacionalni izvestvawa da vključat informacii za programe i aktivnostite { to se prezemaat vrz osnova na ovoj `len, soglasno relevantnite odluki na Konferencijata na Stranite; i
- e) pri sproveduvaweto na obvrskite, { to proizl eguvaat od ovoj `len, potpolno da go zemaat vo predvid`lenot 4, stav 8, od Konvencijata.

^LEN 11

1. Pri sproveduvaweto na `len 10, Stranite se dol`ni da gi zemat predvid` odredbite na `len 4, stavovi 4, 5, 7, 8 i 9 od Konvencijata.

2. Vo kontekstot na sproveduvaweto na `len 4, stav 1 od Konvencijata, soglasno odredbite od `len 4, stav 3 i `len 11 od Konvencijata, i preku subjektot ili subjektite ovlasteni za rabotewe so finansiskite mehанизmi na Konvencijata, Stranite koi { to se razvjeni dr`avi i drugite razvjeni Strani vključeni vo Aneksot II, na Konvencijata, dol`ni se:

- a) da obezbedvvaat novi i dopolnitelni finansiski sredstva, so cel, da se realiziraat dogovorenite celosni tro{oci { to treba da gi snosat Stranite koi { to se zemji vo razvoj, vo vrska so sproveduvaweto na nivnite postojni

obvrski, spored ~len 4, stav 1(a) od Konvencijata, koi se opf ateni so ~len 10, podstav (a); i

- (b) isto taka, da obezbeduvaat f inansiski sredstva, vkl u~uvaj}i gi i sredstvata za transfer na tehnologija, { to im se potrebni na Stranite koi { to se zemji vo razvoj, so cel, cel osno da se realiziraat dogovoreni te tro{ oci { to treba da gi snosat Stranite koi { to se zemji vo razvoj vo vrska so sproveduvaweto na ni vni te postojni obvrski spored ~len 4, stav 1 od Konvencijata, koi se opf ateni so ~len 10, i koi se dogovoreni pome|u Stranata { to e zemja vo razvoj i me|unaroden subjekt ili me|unarodni subjekt i od ~len 11 na Konvencijata, soglasno toj ~len.

Sproveduvaweto na ovie postojni obvrski }e gi zeme predvid potrebata za adekvatnost i predvidljivost na protokot na sredstva i va`nosta od soodvetna podelba na tovarot pome|u Stranite koi { to se razvieni dr`avi. Upatstvoto za subjektot ili do subjektite ovlasteni za rabotewe so f inansiski te mehанизmi na Konvencijata, vo vrska so relevantnite odluki na Konferencijata na Stranite, vkl u~uvaj}i gi oni e { to bile dogovoreni pred usvojuvaweto na ovoj Protokol, }e se pri menuva *mutatis mutandis* na odredbi te od ovoj stav.

3. Stranite koi { to se razvieni dr`avi i drugite razvieni Strani od Aneksot II, na Konvencijata, isto taka, mo`e da obezbedat f inansiski sredstva, a Stranite koi { to se zemji vo razvoj da gi koristat isti te za sproveduvawe na ~len 10 preku bilateralni, regionalni ili drugi mul tilateralni kanali.

^LEN 12

1. So ovoj ~len se def inira mehанизmot za ~ist razvoj.

2. Cel ta na mehанизmot za ~ist razvoj e da im se pomogne na Stranite, { to ne se vkl u~eni vo Aneksot I, vo postignuvaweto na odr`livi ot razvoj i vo pridonesuvaweto kon krajnata cel na Konvencijata, kako i da im se pomogne na Stranite, vkl u~eni vo Aneksot I, vo ostvaruvaweto na pridr`uvaweto kon ni vni te obvrski za kvantitativno utvrdenoto ograni ~uvawe i namal uvawe na emi si i te spored ~len 3.

3. Spored mehанизmot za ~ist razvoj:

- (a) stranite, koi ne se vkl u~eni vo Aneksot I, }e imaat polza od proektnite akti vnosti koi rezul tiraat so potvrdeni namal uvawa na emi si i te; i
- (b) stranite, koi ne se vkl u~eni vo Aneksot I, mo`e da gi koristat potvrdenite namal uvawa na emi si i koi proi zleguvaat od takvi te proektni akti vnosti, so cel, da pridonesat kon ostvaruvawe na del od ni vni te obvrski za kvantitativno utvrdenoto ograni ~uvawe i namal uvawe na emi si i te, spored ~len 3, utvrdeni od Konferencijata na Stranite koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol.

4. Mehанизmot za ~ist razvoj }e podle`i na odlukite i nasokite na Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol i }e bi de nadgl eduvan od I zvr{ ni ot komitet na mehанизmot za ~ist razvoj.

5. Namal uvawata na emi si i te kako rezul tat na sekoja proektna akti vnost, }e bi dat potvrduvani od operativni te subjekt i { to }e gi nazna~i Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, vrz osnova na:

- (a) dobrovol noto u~estvo odobreno od sekoja vkl u~ena Strana;
- (b) vistin ski te, merlivi te i dolgoro~ni te dobi vki povrzani so ubla`uvaweto na kl imatski te promeni ; i

(v) namaluvawata na emisii, { to se dopolnitelni na site, { to bi nastanale vo otsustvo na potrdenata proektna akti vnost.

6. Mehanizmot za ~ist razvoj, dokolku e neophodno, }e pomaga vo organi ziraweto na f i nansi skata pomo{ za potrdeni te proektni akti vnosti.

7. Konf erencijata na Strani te koja slu` i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija, }e gi razraboti modal iteti te i postapki te, so cel, da se obezbedi transparentnost, ef i kasnost i odgovornost preku nezavisna revizi ja i preku veri f i kacija na proektni te akti vnosti.

8. Konf erencijata na Strani te, koja slu` i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol, }e obezbedi del od sredstvata od potrdeni te proektni akti vnosti da se koristat za pokrivawe na administrativni te tro{ oci, kako i za pomo{ na Strani te, koi { to se zemji vo razvoj, { to osobeno se ranl i vi od negati vni te ef ekti od kl i matski te promeni, da gi pokri jat tro{ oci te za pri sposobuvawe.

9. U~estvoto vrz osnova na mehanizmot za ~ist razvoj, vclu~uvaj}i go i u~estvoto vo aktivnostite spomenati vo gorenavedeni ot stav 3(a), kako i vo steknuvaweto na potrdeni namaluvawa na emisii, mo` e da opf ati privatni i/ili dr` avni subjekti i podle` i na site upatstva od I zvr{ ni ot odbor na mehani zmot za ~ist razvoj.

10. Potrdeni te namaluvawa na emisija ostvareni za vreme na periodot od 2000 godi na, do po~nuvaweto na prvi ot peri od na obvraska, mo` e da se koristat za da se pomogne vo ostvaruvaweto na pridr` uvawe kon obvrski te od prvi ot peri od na obvraska.

^LEN 13

1. Konf erencijata na Strani te, najvi sokoto tel o na Konvencijata, }e slu` i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol.

2. Strani te na Konvencijata koi ne se Strani na ovoj Protokol mo` at da u~estvuvaat kako nabquduva~i vo rabotata na sekoja sesija na Konf erencijata na Stranite, koja slu` i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol. Koga Konf erencijata na Stranite e vo funkcija na sostanok na Stranite na ovoj Protokol, odluki te, spored ovoj Protokol, }e se donesuvaat samo od onie { to se Strani na ovoj Protokol.

3. Koga Konf erencijata na Strani te e vo funkcija na sostanok na Strani te na ovoj Protokol, sekoja ~lenka na Bi roto na Konf erencijata na Strani te koja zastapuva Strana na Konvencijata, no vo toa vreme ne e Strana na ovoj Protokol, }e se zameni so dopol nitel na ~lenka { to }e ja izberat od svoi te redovi Strani te na ovoj Protokol.

4. Konf erencijata na Strani te, koja slu` i kako sostanok na Strani te na ovoj Protokol, redovno }e go sledi sproveduvaweto na ovoj Protokol i vo ramki te na svojot mandat }e gi donesuva odluki te { to se potrebni za unapreduvawe na negovoto ef ektivno sproveduvawe. Taa }e gi izvr{ uva funkci i te { to ~ se dodeleni od ovoj Protokol i:

(a) }e go ocenuva, vrz osnova na site informaci i { to i se dostaveni soglasno odredbite na ovoj Protokol, sproveduvaweto na ovoj Protokol od Stranite, sevkupni te ef ekti od merkite sprovedeni spored ovoj Protokol, osobeno ef ektite vrz `ivotnata sredina, vrz ekonomijata i vrz op{ testvoto, kako i ni vni te kumulati vni ef ekti i stepenot na posti gnatoto napreduvawe kon cel ta na Konvencijata;

- (b) periodično je gi ispitiva obvrskite na Stranite spored ovoj Protokol, posvetuvaj}i soodvetno vni manie na site analizi { to se baraat, spored ~len 4, stav 2 od Konvencijata, vo pogled na celta na Konvencijata, na iskustvoto steknato preku nejzino sproveduvawe i na unapreduvaweto na nau~nato i tehnolo{ koto znaewe, i, vo ova smisla, }e gi razgleduva i }e gi usvojuva redovnite izve{ tai za sproveduvaweto na ovoj Protokol;
- (v) }e pottiknuva i }e poddr`uva razmena na informaci za merkite { to gi imaat usvoeno Stranite za borba so klimatskite promeni i so ni vni te ef ekti, zemaj}i gi predvid razli~nite okolnosti, odgovornosti i sposobnosti na Stranite i ni vni te relati vni obvrski, spored ovoj Protokol;
- (g) na barawe na dve ili pove}e Strani, }e ja pomaga koordinacijata na merkite usvoeni od ni vna strana za borba protiv klimatskite promeni i ef ektite od ni v, zemaj}i gi predvid razli~nite okolnosti, odgovornosti i sposobnosti na Stranite i ni vni te relati vni obvrski, spored ovoj Protokol;
- (d) }e go promovira i vodi, soglasno celta na Konvencijata i odredbite na ovoj Protokol i celosno zemaj}i gi predvid relevantnite odluki na Konferencijata na Stranite, razvivaweto i periodičnato usovr{ uvawe na sporedlivi te metodologi za ef ektivno sproveduvawe na ovoj Protokol, za koi }e se dogovori Konferencijata na Stranite koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol;
- (l) }e dava preporaki vo vrska so site neophodni pra{ awa za sproveduvawe na ovoj Protokol;
- (e) }e nastojuva da mobilizira dopolnitelni f inansi ski sredstva soglasno ~len 11, stav 2;
- () }e osnova takvi pomo{ nitela za koi smeta deka se neophodni za sproveduvawe na ovoj Protokol;
- (z) }e gi bara i iskoristuva, kade { to toa e soodvetno, uslugite i sorabotkata so kompetentnite me|unarodni organizacii i me|uvladini i nevladini tela i informaci te dobi eni od ni v; i
- (y) }e gi izvr{ uva site drugi f unkcii { to mo`e da se baraat za sproveduvaweto na ovoj Protokol i }e ja zeme predvid sekoja zada~a { to proizleguva od odl ukata na Konferencijata na Stranite.

5. Delovni kot za rabota na Konferencijata na Stranite i f inansi kite postapki { to se pri menuvaat vrz osnova na Konvencijata, spored ovoj Protokol, }e se pri menuvaat *mutatis mutandis*, osven, ako Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, ne odlu~i poi naku.

6. Sekretarijatot }e ja svi ka Prvata sesija na Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, zaedno so Prvata sesija na Konferencijata na Stranite koja e zaka`ana po denot na vleguvaweto vo sila na ovoj Protokol. Slednite redovni sesi i na Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, }e se odr`uvaat sekoja godina zaedno so redovnite sesi i na Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, osven, ako Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol ne odlu~i poi naku.

7. Vonrednite sesi i na Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, }e se odr`uvaat, sekoga{, koga Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, }e smeta deka e potrebno ili na pismeno barawe na Stranata, dokol ku vo

rok od { est meseci, odkako Sekretarijatot }e go prosledi baraweto do Strani te, takvoto barawe bi de poddr` ano najmal ku od edna treti na od Strani te.

8. Obedi neti te naci i, nejzi ni te specijal izi rani agenci i i Me|unarnodnata agenci ja za atomska energi ja, kako i dr` avi koi se ni vni ~lenki ili nabqduva~i { to ne se Strani na ova a Konvenci ja mo` at da bi dat zastapeni na sesi i te na Obedi neti te Naci i, nejzi ni te specijal izi rani agenci i i Me|unarnodnata agenci ja za atomska energi ja, sekoja dr` ava koja e ni vna ~lenka, kako i nabqduva~i { to ne se ^lenki na ova a Konvenci ja kako nabqduva~i. Tela ili agenci i, nacionalni ili me|unarnodni, vladini ili nevladini, koi se kvalifikuvani za pra{ awata { to se opf ateni od ovoj Protokol i go i nformi rale Sekretari jatot za svojata `el ba da bi dat zastapeni na sesi ja na Obedi neti te naci i, nejzi ni te specijal izi rani agenci i i Me|unarnodnata agenci ja za atomska energi ja, sekoja dr` ava koja e ni vna ~lenka, kako i nabqduva~i { to ne se ~lenki na ova a Konvenci ja vo svojstvo na nabqduva~i mo` at da dobi jat takva mo` nost, osven ako najmal ku edna treti na od Strani te ne se sproti vstavi. Pri maweto i u-estvoto na nabqduva~i te }e podl e` i na del ovni kot za rabota od gorenavedeni ot stav 5.

^LEN 14

1. Sekretari jatot osnovan spored ~len 8 na Konvenci ja, }e slu` i kako Sekretari jat na ovoj Protokol.

2. ^lenot 8, stav 2 od Konvenci ja za f unkc i te na sekretari jatot i ~lenot 8, stav 3 od Konvenci ja, za organizacioni te aspekti na f unkcioni raweto na Sekretari jatot }e se primenuvat *mutatis mutandis* na ovoj Protokol. Pokraj toa, Sekretari jatot }e gi izvr{ uva i f unkc i te koi }e mu gi dodel i ovoj Protokol.

^LEN 15

1. Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe i Pomo{ noto telo za sproveduvawe na Protokol ot, osnovani sogl asno ~lenovi te 9 i 10 od Konvenci ja, }e slu` at kako Pomo{ no telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe, odnosno kako Pomo{ no telo za sproveduvawe na ovoj Protokol. Odredbi te vo vrska so raboteweto na ovie dve tela, spored Konvenci ja, }e se primenuvat *mutatis mutandis* na ovoj Protokol. Sesi i te na sostanokot na Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe i na Pomo{ noto telo za sproveduvawe na ovoj Protokol }e se odr` uvaat zaedno so sostanocite na Pomo{ noto telo za nau~no sovetuvawe, odnosno na Pomo{ noto telo za sproveduvawe na Konvenci ja.

2. Strani te na Konvenci ja koi ne se Strani na ovoj Protokol mo` at da u-estvuvaat kako nabqduva~i vo rabotata na sekoja sesi ja na pomo{ ni te tela. Koga pomo{ ni te tela slu` at kako pomo{ ni tela na ovoj Protokol, odluki te, spored ovoj Protokol, }e se donesuvaat samo od oni e koi { to se Strani na ovoj Protokol.

3. Koga pomo{ ni te tela, osnovani spored ~lenovi te 9 i 10 od Konvenci ja, gi izvr{ uvaat f unkc i te povrzani so pra{ awa { to se odnesuvaat na ovoj Protokol, sekoja ~lenka na Birototo na tie pomo{ ni tela, koja pretstavuva Strana na Konvenci ja, no vo toa vreme ne e Strana na ovoj Protokol, }e bi de zameneta so dopol ni tel en ~len koj }e se izbere od Strani te na ovoj Protokol, od ni vni ot sostav.

^LEN 16

Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, { to e mo`no pobrzo, }e ja razgl eda i po potreba }e ja izmeni pri menata na ovoj Protokol vo odnos na multilateralnite konsultativni procesi od ~len 13 od Konvencijata, vo pogled na site relevantni odluki { to mo`e da bi dat doneseni od Konferencijata na Stranite. Site multilateralni konsultativni procesi, { to mo`e da se relevantni za ovoj Protokol, }e funkci oni raat na na~in { to nema da go dovede vo pra{ awe del ovni kot za rabota i mehanski mehanizmi te vospostaveni soglasno ~len 18.

^LEN 17

Konferencijata na Stranite }e gi definira relevantnite principi, modaliteti, pravila i upatstva, osobeno onie za verifikacija, za izvestuvawe i za odgovornost za trgovijata so emisii. Stranite, vku~eni vo Aneksot B, mo`e da u~estvuvaat vo trgovijata so emisii za cel ite na ispolnuvaweto na nivnite obvrski, spored ~len 3. Sekoja vakva trgovija }e bi de dopolnitelna na doma{ nitte aktivnosti za cel ite na ostvaruvaweto na obvrskite za kvantitativno utvrdenoto ograni ~uvawe ili namaluvawe na emisii te, spored toj ~len.

^LEN 18

Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol, na svojata Prva sesija, }e odobri soodvetni i efektivni postapki i mehanski mehanizmi za opredeluvawe i re{ avawe na slu~ait e na nepri dr` uvawe kon odredbite na ovoj Protokol, vku~uvaj}i go i sostavuvaweto na indikativna lista na posledicite, zemaj}i gi predvid pri~inata, tipot, stepenot i za~estenosta na nepri dr` uvaweto. Site postapki i mehanski mehanizmi, spored ovoj ~len, koi povlekuvaat obvrzuvaj}i posledici, }e se usvojuvaat preku amandmani na ovoj Protokol.

^LEN 19

Odredbite na ~len 14 na Konvencijata za razre{ uvawe na sporovite }e va`at *mutatis mutandis* za ovoj Protokol.

^LEN 20

1. Sekoja Strana mo`e da predlo`i amandmani na ovoj Protokol.
2. Amandmanite na ovoj Protokol }e se usvojuvaat na redovnite sesii na Konferencijata na Stranite, koja slu`i kako sastanok na Stranite na ovoj Protokol. Sekretarijatot }e go prosledi tekstot na sekoj predlo`en amandman na ovoj Protokol do Stranite, najmal ku { est meseci pred sastanokot na koj se predlaga usvojuvawe na amandmanot. Sekretarijatot, isto taka, }e go dostavi tekstot na sekoj predlo`en amandman do Stranite i do potpisnikite na Konvencijata zaradi informacija, i do Depozitarot.
3. Stranite }e gi vlo`at site mo`ni napori za da postignat soglasnost vo vrska so sekoj predlo`en amandman na ovoj Protokol so konsenzus. Dokolku se iscrpat site napori i ne se postigne soglasnost, amandmanot vo kraen slu~aj }e bi de

usvoen so tri-~etvrti nsko mnozi nstvo od glasovi te na prisutni te Strani so pravo na glas na sostanokot. Sekretarijatot }e go dostavi usvoeni ot amandman do Depozitarot, koj }e go prosl edi isti ot do si te Strani , za pri f a}awe.

4. Instrumentite za pri f a}awe, vo vrska so nekoj amandman, }e bi dat deponi rani kaj Depozitarot. Amandmanot usvoen soglasno gorenavedeni ot stav 3, za Stranite { to go pri f atile }e stapi vo sila na devedesetti ot den, od denot koga Depozitarot go primil instrumentot za pri f a}awe od najmal ku tri ~etvrtini od Stranite na ovoj Protokol.

5. Za sekoja druga Strana amandmanot }e stapi vo sila na devedesetti ot den, od denot koga taa Strana go dostavila kaj Depozitarot svojot instrument za pri f a}awe na predmetni ot amandman.

^LEN 21

1. Aneksi te kon ovoj Protokol pretstavuvaat negov sostaven del i, osven ako ne e poinaku eksplicitno nazna~eno, upatuvaweto na ovoj Protokol pretstavuva istovremeno upatuvawe na negovite aneksi. Aneksi te usvoeni po vleguvaweto vo sila na ovoj Protokol }e bi dat ograni~eni na listi, formulari i na drug materijal od opisna priroda so nau~en, tehni~ki, proceduralen ili admi ni strati ven karakter.

2. Strana mo`e da podnesuva predlozi za aneks kon ovoj Protokol i da predlaga amandmani na aneksi te kon ovoj Protokol.

3. Aneksi te kon ovoj Protokol i amandmanite na aneksi te }e se usvojuvaat na redovna sesija na Konf erencijata na Stranite, koja slu`i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol. Sekretarijatot }e go prosl edi tekstot na sekoj predlo`en aneks ili amandman na aneks do Stranite vo rok od najmal ku { est meseci pred sostanokot za koj amandmanot e predlo`en za usvojuvawe. Sekretarijatot, isto taka, }e go dostavi tekstot na sekoj predlo`en aneks ili amandman na aneks do Stranite i do potpi sni~kite na Konvencijata, a zaradi i nformi rawe, i do Depozitarot.

4. Stranite }e vlo`at maksimalni naponi da postignat soglasnost vo vrska so predlo`en aneks ili amandman na aneks so konsenzus. Dokol ku se iscrpat site naponi za konsenzus i ne se postigne soglasnost, aneksot ili amandmanot na aneksot, vo kraen slu~aj, }e se usvojuva so tri-~etvrti nsko mnozi nstvo na glasovi na prisutni te Strani so pravo na glas. Sekretarijatot }e go dostavi usvoeni ot aneks ili amandman na aneks do Depozitarot, koj ponatamu }e go dostavi do si te Strani za pri f a}awe.

5. Aneks ili amandman na aneks, osven Aneksot A ili B, koi se usvoeni soglasno gornite stavovi 3 i 4, za si te Strani na ovoj Protokol }e vleze vo sila { est meseci od denot koga Depozitarot gi izvestil Stranite za usvojuvaweto na aneksot ili amandmanot na aneksot, osven za oni e Strani koi { to go izvestile Depozitarot, vo pismena forma, vo toj period, za svoeto nepri f a}awe na aneksot ili amandmanot na aneksot. Aneksot ili amandmanot na aneksot, za Stranite koi go povlekuvaat ni vnoto izvestuvawe za nepri f a}awe, }e stapi vo sila na devedesetti ot den od denot na koj Depozitarot go primil povl ekuvaweto na takvoto izvestuvawe.

6. Dokol ku usvojuvaweto na aneks ili amandman na aneks vku~uva izmena na ovoj Protokol, toj aneks ili amandman na aneks nema da vleze vo sila dodeka ne vleze vo sila izmenata na ovoj Protokol.

7. Amandmanite na Aneks A i B na ovoj Protokol, }e bi dat usvojuvani i }e vlezat vo sila soglasno postapkata utvrdena vo ~len 20, so toa { to sekoj amandman na Aneks B }e bi de usvoen samo so pismena soglasnost od odnosnata Strana.

^LEN 22

1. Sekoja Strana ima eden glas, osven kako { to se predviduva vo dol unavedeni ot stav 2.

2. Organizacii te za regionalno-ekonomsko integrirawe, za pra{ awata od delokrugot na ni vnata nadle`nost, }e go ostvaruvaat svoeto pravo na glas so broj na glasovi { to e ednakov na brojot na ni vni te dr`avi --lenki koi { to se Strani na ovoj Protokol. Takva organizacija nema da go koristi svoeto pravo na glas dokol ku koja bi lo od nejzi ni te dr`avi --lenki go koristi svoeto pravo, i obratno.

^LEN 23

Generalniot sekretar na Obedinetite nacji }e bide Depozitar na ovoj Protokol.

^LEN 24

1. Ovoj Protokol }e bide otvoren za potpi{ uvawe i }e podle`i na ratifikacija, na prifa}awe ili na odobruvawe od dr`avi i organizacii za regionalno-ekonomsko integrirawe, koi se Strani na Konvencijata. Toj }e bide otvoren za potpi{ uvawe vo sedi{ teto na Obedinetite nacji vo Wujork od 16 mart 1998 godi na do 15 mart 1999 godi na. Ovoj Protokol }e bi de otvoren za pristapuvawe od denot po datumot na koj e zatvoren za potpi{ uvawe. Instrumentite za ratifikacija, za prifa}awe, za odobruvawe ili za pristapuvawe }e se dostavuvaat do Depozitarot.

2. Organizacija za regionalno-ekonomsko integrirawe, koja stanuva Strana na ovoj Protokol, a pritoa ni tu edna od nejzi ni te dr`avi --lenki ne e Strana, }e bide obvrzana so site obvrski { to proizleguvaat od ovoj Protokol. Vo slu~ajot na takvite organizacii, od koi { to edna ili pove}e nejzi ni dr`avi --lenki e Strana na ovoj Protokol, organizacijata i nejzi ni te dr`avi --lenki }e odlu~at za ni vni te pooddelni odgovornosti za izvr{ uvaweto na ni vni te obvrski, spored ovoj Protokol. Vo vakvi slu~ai, organizacijata i dr`avite --lenki, spored ovoj Protokol nemaat pravo paral el no da gi koristi pravata.

3. Vo ni vni te instrumenti za ratifikacija, za prifa}awe, za odobruvawe ili za pristapuvawe, organizacii te za regionalno-ekonomsko integrirawe }e se izjasnat za stepenot na ni vnata nadle`nost vo odnos na pra{ awata { to gi ureduva ovoj Protokol. Ovi e organizacii, isto taka, }e go informiraat Depozitarot koj, od svoja strana, }e gi informira Stranite za sekoja zna~ajna modifi kacija vo stepenot na ni vnata nadle`nost.

^LEN 25

1. Ovoj Protokol }e vleze vo sila na devedesetti ot den od denot na koj ne pomalku od 55 Strani na Konvencijata gi deponirale svoite instrumenti za ratifikacija, prifa}awe, odobruvawe ili za pristapuvawe, vku~uvaj}i gi i Stranite, vku~eni vo Aneks I, koi { to u~estvuvaa so vkupno najmal ku 55 procenti od vkupni te emisii na jagl erod dvooksi d za 1990 godi na od Stranite vku~eni vo Aneks I.

2. Za celite na ovoj ~len, "vkupnite emisii na jaglerod dvooksid za 1990 godina od Stranite vkl~eni vo Aneksot I", zna~i, kol i ~estvoto { to e soop{ teno na denot ili pred denot na usvojuvaweto na ovoj Protokol od Stranite vkl~eni vo Aneks I, vo nivnite prvi nacionalni izvestuvawa podneseni soglasno ~len 12 od Konvencijata.

3. Za sekoja dr`ava ili organizacija za regionalno-ekonomsko integri rawe koja go ratifi kuva, pri fa}a, odobruva ili mu pristapuva na ovoj Protokol, otkako se ispolneti uslovi te za vleguvawe vo sila postaveni vo gorenavedeni ot stav 1, ovoj Protokol }e vleve vo sila na devedesetti ot den od denot na deponi rawe na nejzi ni ot instrument za ratifi kacija, pri fa}awe, odobruvawe ili za pristapuvawe.

4. Za celite na ovoj ~len, sekoj instrument deponiran od organizacija za regionalno-ekonomsko integri rawe nema da se smeta kako dopolnitelen na onie deponirani od dr`avite ~lenki na organizacijata.

^LEN 26

Vo odnos na ovoj Protokol ne mo`at da se zadr`uvaat rezervi.

^LEN 27

1. Tri godini od denot koga ovoj Protokol vlegol vo sila za Stranata, vo sekoe vreme taa mo`e da se povle~e od ovoj Protokol so davawe pi smeno i zvestuvawe do Depozitarot.

2. Sekoe vakvo povlekuvawe }e stapi na sila po istekuvaweto na edna godina od denot koga Depozitarot go primil izvestuvaweto za povlekuvawe, ili na podocne`ni ot datum koj mo`e da bi de nazna~en vo izvestuvaweto za povlekuvawe.

3. Za sekoja Strana koja se povlekuva od Konvencijata, }e se smeta deka, i sto taka, se povlekl a i od Protokol ot.

^LEN 28

Originalot na ovoj Protokol, od koj{ to tekstovite na arapski, kineski, angl i ski, f rancuski, ruski i na { panski jazi k se ednakvo avtenti ~ni, }e se deponi ra kaj general ni ot sekretar na Obedi neti te naci i.

Vo Kjoto, na edi naesetti ot den od dekemvri, il jada devetstotini devedeset i sedmata godina.

Dolupotpi { anite, koi se propisno ovlasteni za toa, gi stavi ja svoite potpisi na ovoj Protokol na navedeni te datumi.

ANEKS A

Stakleni~ki gasovi

Jaglerod dvooksiid (CO_2)

Metan (CH_4)

Di azotoksiid (N_2O)

Fluorogljekovodori (HFC_s)

Perfluorogljekovodori (PFC_s)

Sulfurheksafluorid (SF_6)

Sektorikategorijana izvori

Energija

Sogoruvave na gorivo

Energetika

Industrijska prerabotkain grade`nitvo

Transport

Drugi sektori

Drugo

Emisijeto se osloboduvate od goriva

Cvrstigoriva

Naf tain pri roden gas

Drugo

Industrijski procesi

Proizvodstvanaminali

Hemiskaindustrija

Proizvodstvanametalni

Drugo proizvodstvo

Proizvodstvanahalogeni karbonatini sulfurheksafluorid

Potro`kuvaka nahalogeni jaglerodini sulfurheksafluorid

Drugo

Koristevanarastvoruvaini na drugi proizvodi

Zemjodelstvo

Enteralna fermentacija

l talski otpad

Odgleduvave oriz

Zemjodelski po~vi

Opo`aruvave na savanite

Gorevanostatocite od zemjodelski kulturna poliwata

Drugo

Otpad

Odlagavane cvrst otpad na po~va

Rakuvaveso otpadni vodi

Sogoruvavane na otpad na visoka temperatura

Drugo

ANEKS B

Strana	Obvrsta za kvantitativno utvrđeno ograni~uvawe ili namal uvawe na emisija (procent od osnovnata godina ili period)
Avstralija	108
Avstrija	92
Belgija	92
Bugarija*	92
Kanada	94
Hrvatska*	95
^e{ ka*	92
Danska	92
Estonija*	92
Evropska zaedni ca	92
Finska	92
Francija	92
Germanija	92
Grcija	92
Ungarija*	94
I sl and	110
I rska	92
I talija	92
Japonija	94
Letonija*	92
Lihten{ tajn	92
Li tvanija*	92
Luksemburg	92
Monako	92
Hol andija	92
Nov Zel and	100
Norve{ ka	101
Polska*	94
Portugalija	92
Romanija*	92
Rusija*	100
Sl ova~ka*	92
Sl ovenija*	92
[panija	92
[vedska	92
[vajcarija	92
Ukrai na*	100
Obedineto Kralstvo Velika Britanija i	92
Severna I rska	
Soedineti Amerikanski Dr` avi	93

* Dr` avi vo proces na tranzicija kon pazarna ekonomija.

**ODLUKI USVOENI OD KONFERENCIJATA NA STRANITE
(XII plenaren sastanok, 11 dekenvri 1997 godina)**

Odluka 1/CP.3

Usvojuvawe na Protokolot od Kjoto kon Ramkovnata konvencija na Obedinetite naci i za klimatski promeni

Konferencijata na Stranite,

Otkako go razgleda ~len 4, stav 2(a) i (b) od Ramkovnata konvencija na Obedinetite naci i za klimatski promeni na svojata Prva sesija, i zaklu~i deka tie podstavovi ne se adekvatni,

Povikuvaj}i se na svojata odluka 1/CP.1 naslovena "Berlinski Mandat: Preispituvawe na adekvatnosta na ~len 4, stav 2(a) i (b) od Konvencijata, vkluvaj}i gi predlozite povrzani so Protokolot i odlukite za slednite aktivnosti" so koi e dogovoreno da se zapo~ne proces so koj bi se ovozmo`ilo prezmawe na soodvetni aktivnosti za periodot po 2000 godina, preku usvojuvawe protokol ili drug praven instrument na svojata Treta sesija,

Potsetuvaj}i se ponatamu deka edna od celite na procesot be{e da se zajaknat obvrskite vo ~len 4, stav 2 (a) i (b) od Konvencijata za razvi enite zemji /drugi te Strani vkl u~eni vo Aneksot I, so cel, da se razrabotat politiki te i merki te i da se opredelat cel i za kvantitativno utvrduvawe ograni ~uvawa i namaluvawa na nivnite antropogeni emisii, po izvori, i odstranuvawa, po apsorbentite, na stakleni ~kite gasovi {to ne se regulirani so Montrealski ot protokol vo opredeleni vremenski ramki, kako {to se 2005, 2010 ili 2020 godina,

Potsetuvaj}i se, isto taka, deka, spored Berlinski ot mandat, procesot nema da vovede nikakvi novi obvrski za Stranite {to ne se vkl u~eni vo Aneks I, no }e gi potvrdi nivnite postojni obvrski od ~len 4, stav 1, i }e prodol`i da go pottiknuva sproveduvaweto na tie obvrski, so cel, da se postigne odr`liv razvoj, zemaj}i go predvid ~len 4, stavovi 3, 5 i 7,

Imaj}i gi predvid izve{tai te na *ad hoc* grupata na Berlinski ot mandat od nejzinite osumsesii,¹

Otkako go razgleda I zve{tajot prezentiran od pretsedava~ot na *ad hoc* grupata za Berlinski ot mandat,

Zemaj}i go predvid I zve{tajot na pretsedava~ot na Seopf atni ot komitet za rezultate od rabotata na Komitetot,

Soznava}i ja potrebata za podgotvuvawe za brzo stapuvawe vo sila na Protokolot od Kjoto kon Ramkovnata konvencija na Obedinetite naci i za klimatski promeni,

Svesni za preporakata za navremenoto zapo~nuvawe so rabota za poplo~uvawe na patot koj }e dovede do uspe{en rezultat od ^etvrtata sesija na Konferencijata na Stranite {to }e se odr`i vo Buenos Aires, Argenti na:

1. Odlu~uva da go usvoi Protokolot od Kjoto kon Ramkovnata konvencija na Obedinetite naci i za klimatski promeni, koj ovde e pri lo`en;

¹ FCCC/AGBM/1995/2 i I spravka 1 i 7, i I spravka 1; FCCC/AGBM/1996/5,8 i 11; FCCC/AGBM/1997/3, 3/Dopolnuvawe 1 i I spravka 1,5,8 i 8/Dopolnuvawe 1.

2. Bara od general ni ot sekretar na Obedi neti te naci i da bi de Depozitar na ovoj Protokol, i da go otvori za potpi { uvawe, vo Wujork od 16 mart 1998 godi na do 15 mart 1999 godi na;

3. Gi povi kuva si te Strani na Ramkovnata konvencija na Obedi neti te naci i za kl i matski promeni da go potpi { at Protokol ot na 16 mart 1998 godi na i li najrano { to e mo` no po toj datum, i da gi deponi raat kol ku e mo` no pobrzo i nstrumenti te za ratifikacija, prifa}awe i odobruvawe, ili, kade { to toa e soodvetno, za pristapuvawe;

4. Ponatamu, gi pokanuva dr` avite { to ne se strani na Konvencijata da ja ratif ikuvaat ili da pristapat kon Konvencijata, soglasno uslovi te i bez odl agawe, taka { to }e mo` at da stanat Strani na Protokol ot;

5. Bara od pretsedava~ite na Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe i na Pomo{ noto telo za sproveduvawe, zemaj}i go predvid odobreni ot programski buxet za dvegodi{ ni ot period 1998-1999 godi na, kako i povrzanata programa za rabota na sekretarijatot so nego,¹ da mu dadat upatstva na Sekretarijatot vo vrska so podgotvitelnata rabota { to treba da ja razgleda Konf erencijata na Stranite na nejzina ^ etvrta sesija, pra{ awa { to sledat vo prodol` enie i da raspredeli rabotni zada~i za pomo{ ni te tel a, soglasno uslovi te:

(a) opredel uvawe na modal iteti te, na pravilata i na upatstvata, za na~inite i za vi dovi te na akti vnosti te predi zvi kani od ~ovekot { to se povrzani so promeni te vo emisiite na stakleni ~kite gasovi spored izvori i odstranuvawata spored apsorbenti vo kategoriite na promeni vo upotrebuwaweto na zemjodelski te po~vi, promeni te na na~inite na upotrebuwawe na zemji { teto i promeni te vo { umarstvoto { to }e bi dat dodadeni na ili odzemeni od dodel eni te kol i ~estva za Stranite na ovoj Protokol vclu~eni vo Aneks I na Konvencijata, kako { to e propi { uva ~len 3, stav 4 od Protokol ot;

(b) Def i ni rawe na relevantni te principi, modal iteti, pravil a i upatstva, osobeno za verif i kacija, za izvestuvawe i za odgovornost za trgovijata so emisiite, vo soglasnost so ~len 17 od Protokol ot;

(v) I zgotvuvuvawe na upatstva, za sekoja Strana na Protokol ot vclu~ena vo Aneks I na Konvencijata, vo vrska so prenesuvaweto na ili steknuwaweto od druga takva Strana na edini ci na namal uvawe na emisi ja { to se rezul tat na proekti naso~eni kon namal uvawe na antropogeni emisi i spored izvori ili kon zgolemuwawe na odstranuvawata spored apsorbenti na stakleni ~ki gasovi vo koj bilo sektor na ekonomijata, vo soglasnost so ~len 6 na Protokol ot;

(g) Razgl eduvawe na potrebata, soglasno so uslovi te, prezemawe na akcija vo vrska so soodvetni metodologi i za re{ awawe na sostojbata na Stranite vclu~eni vo Aneksot B kon Protokol ot, za koi { to poedine~ni proekti bi imale zna~itel no proporci onal no vl ijani e vrz emisi i te vo peri odot na obvrskata;

(d) Anal i za na impl i kaci i te od ~len 12, stav 10 od Protokol ot;

6. Gi povi kuva Pretsedava~ot na Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe i Pretsedava~ot na Pomo{ noto telo za sproveduvawe, da dadat zaedni ~ki predl og do ovi e tel a, na ni vnata osma sesija, za dodel uvawe na podgotvi tel ni rabotni zada~i so cel da se ovozmo` i Konf erencijata na Stranite, koja slu` i kako sostanok na Stranite na ovoj Protokol, na nejzina prva sesija po vleguvaweto vo sil a na Protokol ot, da gi ostvari zada~i te { to i bea dodel eni od strana na Protokol ot.

¹ FCCC/CP/1997/INE.1

Odluka 2/CP.3

Metodološki pračawa povrzani so Protokol od Kjoto

Konferencijata na Stranite,

Povikuj}i se na svoje odluki 4/CP.1 i 9/CP.2,

Donesuj}i gi relevantnite zaklu~oci na Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe od nejzinate ~etvrta sesija,¹

1. Potvrduva u{ te edna{ deka Stranite treba da gi koristat revidirane Upatstva za nacionalnite katastrofi na stakleni~ki gasovi od 1996 godina na Me|uvladinata komisija za klimatski promeni so cel da izvr{at procenka i da dostavat izve{tai za antropogenite emisii spored izvori i odstranuvawa spored apsorbenti na stakleni~kite gasovi koi { to ne se regulirani so Montrealski ot protokol.

2. Potvrduva deka treba da se procenuvaat realnite emisii na flurojaglevodorodite, perfluorjaglevodorodite i sulfurheksafluorid, dokolku postojat podatoci, i da se koristat za soop{tuvawe na emisii te. Stranite treba da vlo`uvaat maksimalni naponi za da gi izgradat potrebните izvori na podatoci;

3. Potvrduva deka potencialite za globalno zatopluvawe { to gi koristat Stranite }e bidat onie { to se dadeni od Me|uvladinata komisija za klimatski promeni vo nejziniot Vtor izve{taj za ocenka ("IPCC GWP vrednosti od 1995 g."), zasnovani na efektite od stakleni~kite gasovi vo vremenska perspektiva od 100 godini, zemaj}i gi predvid postoe~kite i slo`eni nepreciznosti sodr`ani vo procenkitena potencialot za globalno zatopluvawe. Pokraj toa, samo za celi na informirawe, Stranite mo`at da koristat i druga vremenska perspektiva, spored Vtori ot izve{taj za ocenka;

4. Potsetuva deka, spored Revidirane upatstva od 1996 godina za nacionalnite katastrofi na stakleni~kite gasovi na Me|uvladinata komisija za klimatski promeni, emisii te koi se dol`at na gorivo prodadeno na brodovi ili na letala vku~eni vo me|unarodniot transport ne treba da bidat vku~uvani vo nacionalnite vkupni emisii, tuku za niv treba da bide izvestuvano oddelno; i go pottiknuva Pomo{ noto telo za nau~no i tehnolo{ ko sovetuvawe da dade podetalni objasnuvawa vo vraska so vku~uvaweto na ovie emisii vo seopfatnite katastrofi na stakleni~kite gasovi na Stranite;

5. Odlu~uva deka emisii te koi proizleguvaat od multilateralni aktivnosti vo soglasnost so Povelbata na Obedetite naci nema da bidat opfateni so nacionalnite vkupni emisii, tuku za niv }e se izvestuva oddelno; drugite emisii povrzani so aktivnostite }e bidat vku~eni vo nacionalnite vkupni emisii na edna ili na pove}e involvirani Strani.

Odluka 3/CP.3

Sproveduvawe na ~len 4, stavovi 8 i 9 od Konvencijata

Konferencijata na Stranite,

Zemajki gi predvid odredbite od ~len 4, stavovi 8 i 9 od Ramkovnata konvencija na Obedetite naci za klimatski promeni,

Zemajki gi predvid, isto taka, odredbite na ~len 3 od Konvencijata i odredbite na "Berlinski ot Mandat" vo negovot stav 1(b),¹

¹ FCCC/SBTA/1996/20, stavi 30 i 54

1. Bara od Pomo{ noto telo za sproveduvawe, na negovata osma sesija, da prezeme proces za identifikuvawe i opredeluvawe na akcii koi se potrebni za zadovoluvawe na posebni te potrebi na Stranite koi se zemji vo razvoj, propi { ani vo ~len 4, stavovi 8 i 9 od Konvencijata, koi { to proizleguvaat od negativni te ef ekti od klimatski te promeni i/i li od negativni te ef ekti od sproveduvaweta na merki te za reakcija. Pra{ awata { to treba da se razgledaat }e gi vku~uvaat akcii te povrzani so f i nansi raweto, so osi guruvaweto i so transf erot na tehnol ogi i;

2. Ponatamu bara Pomo{ noto telo za sproveduvawe da podnese izve{ taj do Konf erencijata na Stranite, na nejzina ~etvrta sesija, za rezultati te od ovoj proces;

3. Ja povi kuva Konf erencijata na Stranite, na nejzina ~etvrta sesija, da donese odl uka za akcii te vrz osnova na zakl u~oci te i preporaki te od ovoj proces.

¹ Odl uka 1/CP.1

I ZVE[TAJ NA KONFERENCIJATA NA STRANI TE NA NEJZI NATA TRETA SESIJA

Tabela: Vкупni emisii na jaglerod dioksid na Stranite od Aneks I, vo 1990 god., za potrebite na ~lenot 25 od Protokolot od Kjoto^a

Strana	Emisii (Gg)	Procent
Avstrija	59 200	0,4
Belgija	113 405	0,8
Bugarija	82 990	0,6
Kanada	457 441	3,3
^e{ka	169 514	1,2
Danska	52 100	0,4
Avstralija	288 965	2,1
Estonija	37 797	0,3
Finska	53 900	0,4
Francija	366 536	2,7
Germanija	1 012 443	7,4
Grcija	82 100	0,6
Ungarija	71 673	0,5
Island	2 172	0,0
Irska	30 719	0,2
Italija	428 941	3,1
Japonija	1 173 360	8,5
Latvija	22 976	0,2
Lihten{tajn	208	0,0
Luksemburg	11 343	0,1
Monako	71	0,0
Holandija	167 600	1,2
Nov Zealand	25 530	0,2
Norve{ka	35 533	0,3
Poljska	414 930	3,0
Portugalija	42 148	0,3
Romanija	171 103	1,2
Rusija	2 388 720	17,4
Sl ova~ka	58 278	0,4
[panija	260 654	1,9
[vedska	61 256	0,4
[vajcarija	43 600	0,3
Velika Britanija	584 078	4,3
SAD	4 957 022	36,1
Vkupno	13 728 306	100,0

^a Podatocite se zasnovani vrz informacii te od 34 Strani od Aneks I, koi gi podnesoa nivnite prvi nacionalni izvestuvawana ili pred 11 dekmvri 1997 godina, sobrani od sekretarijatot vo nekolku dokumenti (A/AC.237/81; FCCC/CP/1996/12Add.2 i FCCC/SB/1997/6). Del od izvestuvawata vku~uvaa podatoci za emisii te na CO₂ spored izvori i za odstranuvawata spored apsorbenti kako rezultat od promenata vo upotrebuvaweto na zemi {teto i od promeni te vo {umarstvoto, no ovi e podatoci ne se vku~eni ovde, bi dej} i bea kori steni razli ~ni na~ini na izvestuvawe.